

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рев 3029/2018
30.09.2020. година
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Слађане Накић Момировић, председника већа, Марине Милановић и Катарине Манојловић Андрић, чланова већа, у парници тужиоца АА из ..., кога заступа Бисерка Марковић, адвокат из ..., против тужених ББ и ВВ из ..., које заступа Срђан Илинчић, адвокат из ..., ради утврђења ништавости уговора, одлучујући о ревизији тужених изјављеној против пресуде Апелационог суда у Београду Гж 7657/16 од 12.10.2017. године, у седници већа одржаној дана 30.09.2020. године донео је

ПРЕСУДУ

УСВАЈА СЕ ревизија тужених, **ПРЕИНАЧУЈЕ** пресуда Апелационог суда у Београду Гж 7657/16 од 12.10.2017. године у ставу првом и другом изреке, **ОДБИЈА** жалба тужиоца и потврђује пресуда Трећег основног суда у Београду П 40335/13 од 16.05.2016. године у ставу првом и другом изреке.

Предмет се **ВРАЋА** Апелационом суду у Београду ради одлуке о евентуалном тужбеном захтеву.

УКИДА СЕ одлука о трошковима поступка садржана у ставу четвртом изреке Апелационог суда у Београду Гж 7657/16 од 12.10.2017. године и предмет враћа другостепеном суду на поновни поступак.

Образложење

Пресудом Трећег основног суда у Београду П 40335/13 од 16.05.2016. године у ставу првом изреке одбијен је као неоснован тужбени захтев тужиоца којим је тражио да се утврди да је ништав и да не производи правно дејство од тренутка закључења уговор о поклону једнособног стана бр. .. у поткровљу зграде улица ... у ..., закључен између тужиоца као поклонодавца и тужене ББ, као поклонопримца, оверен пред Петим општинским судом у Београду Ов. ../96 дана 06.05.1996. године, што би тужена ББ била дужна да призна и трпи и преда описани стан у посед тужиоцу слободан од трећих лица, а пресуда буде основ за измену укњижбе односно брисање укњижбе у јавним књигама које се воде код РГЗ Службе за катастар непокретности Земун у ЛН .. кат.парц .. КО ... на стану бр. .. у улици ... и то брисање укњижбе на наведеном стану у

корист тужене ББ по основу наведеног уговора о поклону овереног код Петог општинског суда у Београду Ов. ../96 од 06.05.1996. године. Истом пресудом у ставу другом изреке одбијен је као неоснован тужбени захтев којим је тражено да се утврди да је ништав и да не производи правно дејство од тренутка закључења уговор о поклону истог стана закључена између тужене ББ као поклонодавца и тужене ВВ као поклонопримца, оверен код Четвртог општинског суда у Београду Ов. ../2008 од 08.02.2008. године што би тужене биле дужне да признају и трпе и описани стан предају у посед тужиоцу а пресуда буде основ за измену укњижбе код РГЗ Службе за катастар непокретности Земун. Ставом трећим изреке одбијен је као неоснован евентуални тужбени захтев којим је тужилац тражио доношење пресуде којом се раскида – опозива уговор о поклону истог стана Ов. ../96 од 06.05.1996. године што би тужена ББ била дужна да призна и трпи и да се обавезе да врати тужиоцу наведени стан у својину и државину тако што ће предати у посед слободан од трећих лица а пресуда бити основ за измену укњижбе у јавним књигама које се воде код РГЗ Службе за катастар Земун. Ставом четвртим изреке обавезан је тужилац да туженима на име трошкова парничног поступка исплати 822.250,00 динара.

Пресудом Апелационог суда у Београду Гж 7657/16 од 12.10.2017. године у ставу првом изреке преиначена је првостепена пресуда, усвојен тужбени захтев и утврђено да је ништав и да не производи правно дејство од тренутка закључења уговор о поклону једноснобног стана број .. у поткровљу зграде у улици ... бр. .. у ... закључен између тужиоца као поклонодавца и тужене ББ као поклонопримца, оверен пред Петим Општинским судом у Београду Ов.бр. ../96 дана 06.05.1996. године, што је тужена ББ дужна да призна и трпи те да преда описани стан у посед тужиоцу слободан од трећих лица а ова пресуда је основ за измену укњижбе односно брисање укњижбе у јавним књигама која се воде код РГЗ Службе за катастар непокретности Земун у ЛН .. кат. парц. .. КО ... и то брисање укњижбе на стану тужене ББ по основу наведеног уговора о поклону Ов. ../96 од 06.05.1996. године. Истом пресудом у ставу другом изреке преиначена је првостепена пресуда и усвојен тужбени захтев и утврђено да је ништав и да не производи правно дејство уговор о поклону истог стана закључен између тужених оверен пред Четвртим општинским судом у Београду Ов.бр. ../2008 дана 08.02.2008. године што су тужене дужне да признају и трпе и предају стан у посед тужиоцу а пресуда је основ за измену укњижбе односно брисање укњижбе у јавним књигама које се воде код РГЗ Службе за катастар непокретности. Ставом трећим изреке укинута је првостепена пресуда у ставу трећем изреке и ставом четвртим приначено је решење о трошковима поступка садржано у ставу четвртом изреке првостепене пресуде и обавезане тужене да тужиоцу накнаде трошкове поступка у износу од 423.400,00 динара са законском затезном каматом почев од 16.05.2016. године па до исплате.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену благовремено су изјавиле ревизију тужене због битне повреде одредаба парничног поступка и погрешне примене материјалног права.

Врховни касациони суд је испитао побијану пресуду на основу члана 403. став 2. тачка 2. и 408. Закона о парничном поступку („Службени гласник РС“ бр. 72/11...), који се у овој парници примењује на основу члана 506. став 2. истог закона, и налази да је ревизија дозвољена и основана.

У спроведеном поступку нема битне повреде одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. Закона о парничном поступку на коју суд у поступку по ревизији води рачуна по службеној дужности. Ревизијом се не указује конкретно на друге повреде парничног поступка.

Према утврђеном чињеничном стању тужилац и тужена ББ су били у браку од 01.11.1979. године до 13.02.2008. године када је брак разведен по тужби овде тужиоца АА, поднетој децембра 2007. године. Тужиоцу је додељен током брака 08.02.1982. године на коришћење адаптирани, једнособни стан број .. на ... површине 31 м² у улици ..., који је тужилац откупио уговором 23.12.1992. године. Исти стан тужилац је поклатио супрузи, туженој ББ, уговором овереним пред Петим општинским судом у Београду 06.05.1996. године. Уговором је наведено да је поклон израз захвалности супрузи за дотадашњу пажњу и помоћ. Право својине поклатопримца је уписано у Катастар непокретности. У ванпарничном поступку сачињавања завештања тужилац је пред судом 01.06.2006. године изјавио да је за живота уговором поклатио супрузи $\frac{1}{2}$ стана у улици ..., који је откупљен на његово име у целости. Тужена ББ је уговором о поклату овереним пред Четвртим општинским судом у Београду дана 08.02.2008. године спорни стан поклатила ћерки, туженој ВВ.

Првостепени суд је применом члана 52, 103, 104, 111 и 115. Закона о облигационим односима одбио тужбени захтев за утврђење ништавости наведених уговора о поклату, оверених пред судом 06.05.1996. године и 08.02.2008. године, налазећи да нису испуњени законски услови за утврђење ништавости, јер су оба уговора сачињена из намере дарежљивости и захвалности.

Побијаном пресудом, применом члана 52. Закона о облигационим односима преиначена је првостепена пресуда и утврђена ништавост наведених уговора оценом да је тужилац учинио поклон супрузи из захвалности како би се превазишао поремећај у брачним односима и супруга одустала од развода као и због њене дотадашње пажње и помоћи, да поремећај није превазиђен те да не би било праведно да се не узме у обзир грешка у побуди код поклатодавца, која га је определила да сачини поклон а која улази у основ уговора и отпала је.

По оцени Врховног касационог суда побијана пресуда у преиначујућем делу је заснована на погрешној примени материјалног права.

Уговор о поклату није регулисан одредбама позивитивног права већ се на њега примењују правна правила из параграфа 561-568 Српског грађанског законика и других раније важећих кодификација грађанског права и прописа у границама прописаним чланом 4. Закона о неважности правних прописа донетих пре 06. априла 1941. године и за време непријатељске окупације као и важећа општа правила уговорног права. Ради се о правном послу којим поклатодавац даје или обећава поклатопримцу бесплатно и добровољно неку имовинску вредност а поклатопримац то прима или прихвата. За овај уговор је од битног значаја да између странака постоји сагласност о предмету поклати и воља да се тај предмет поклати односно прими на поклон. Поклон треба да буде резултат добровољног и слободног опредељења поклатодавца. Ради се о доборчином уговору, без накнаде. Намера дарежљивости – воља да се поклон учини представља битан елемент уговора о поклату а побуда за закључење уговора улази у сам основ уговора. Према члану 52. Закона о облигационим односима ако основ не постоји или је недопуштен, уговор је ништав а према члану 53. истог закона побуде из којих је уговор закључен не утичу на његову пуноважност, али ако је недопуштена побуда битно утицала на одлуку једног уговарача да закључи уговор и ако је то други уговарач знао или морао знати, уговор ће бити без дејства. Уговор без накнаде нема правно дејство и када други уговарач није знао да је недопуштена побуда битно утицала на одлуку његовог сауговарача.

Према чињеничном стању које је другостепени суд прихватио из пресуде Основног суда тужилац је учинио поклон супрузи из захвалности за дотадашњу пажњу и помоћ током брака који је трајао укупно 28 година. Наведено изричито произилази и из садржине уговора о поклату. Такође све утврђене околности потврђују постојање

намере дарежљивости и захвалност поклонодавца, као побуду при закључењу уговора. Тужилац је потврдио учињени поклон сачињавајући 2004. године и судско завештање. Побијаном пресудом истиче се и намера тужиоца за очување брака као мотив, који је разводом отпао. Међутим, намера дарежљивости и захвалност за дотадашњу пажњу и помоћ као мотив није отпао и кауза уговора постоји. Осим тога, брачна криза, настала пре закључења спорног поклона била је узрокована ванбрачном везом тужиоца а брак је разведен девет година након спорног поклона, по тужби овде тужиоца уз противљење супруге. Намера тужиоца да одржи брак је и остварена годинама након сачињавања поклона при чему околност да се тужилац након девет година од учињеног поклона одлучио на развод не утиче на пуноважност уговора и одлуку у овој парици. Уговор о поклону оверен 06.05.1996. године нема недопуштене побуде и закључен је сагласно правним правилима и у законитој процедури. Грешка у побуди поклонодавца, како је дефинише другостепени суд није разлог ништавости уговора и њено уважавање би водило правној несигурности која није оправдана конкретним околностима овог случаја. Са изнетих разлога како су оба уговора о поклону закључена у складу са принудним прописима, јавним поретком и добрим обичајима, жалба тужиоца у наведеном делу није била основана услед чега је побијана одлука преиначена потврђивањем пресуде у делу којим је одбијен тужбени захтев за утврђење ништавости оба уговора о поклону. Утврђена пуноважност уговора не искључује примену правила о враћању поклона након развода брака, прописаних чланом 190. Породичног закона, који су од утицаја за одлуку о преосталом, евентуалном тужбеном захтеву.

Како је другостепеном одлуком (поново) укинута првостепена пресуда у делу којим је одлучено о евентуалном тужбеном захтеву предмет се враћа другостепеном суду ради доношења одлуке о преосталом нерешеном потраживању. Одлука о трошковима поступка је укинута јер зависи од исхода поступка у целини.

Са изнетих разлога одлучено је као у изреци пресуде на основу члана 416. став 1. Закона о парничном поступку.

**Председник већа-судија
Слађана Накић Момировић,с.р.**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић